

OBWIESZCZENIE PREZESA PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

z dnia 12 listopada 1985 r.

w sprawie ogłoszenia ogólnych warunków ubezpieczenia upraw i taryfy składek za to ubezpieczenie.

1. Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz. U. Nr 45, poz. 242) ogłasza się:

- 1) ogólne warunki ubezpieczenia upraw, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego obwieszczenia,
- 2) taryfą składek za umowne ubezpieczenie upraw, stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszego obwieszczenia,

zatwierdzone uchwałami nr 20 i 21 Rady Ubezpieczeniowej z dnia 3 października 1985 r.

2. Tracą moc:

- 1) ogólne warunki ubezpieczenia upraw, zatwierdzone decyzją Ministra Finansów z dnia 10 września 1971 r. nr FR/RMU/4030 3/Up/71, ze zmianami zatwierdzonymi decyzjami Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 1982 r. nr DMU/4030-138/82 i z dnia 23 grudnia 1983 r. nr DMU/4030-208/83,

2) ogólne warunki ubezpieczenia kontraktowanej produkcji roślinnej, zatwierdzone decyzją Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 1983 r. nr DMU/4030-209/83,

3) taryfa składek za dobrowolne ubezpieczenie upraw, zatwierdzona decyzją Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 1982 r. nr DMU/4031-139/82.

z tym że dotychczasowe ogólne warunki (pkt 1 i 2) i taryfę (pkt 3) stosuje się do umów zawartych przed wejściem w życie ogólnych warunków i taryfy wymienionych w ust. 1 — do końca bieżącego okresu ubezpieczenia określonego w tych umowach.

3. Ogólne warunki i taryfa, wymienione w ust. 1, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1986 r.

Prezes Państwowego Zakładu Ubezpieczeń: **A. Adamski**

Załącznik nr 1 do obwieszczenia Prezesa Państwowego Zakładu Ubezpieczeń z dnia 12 listopada 1985 r. (poz. 285)

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA UPRAW

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Ogólne warunki ubezpieczenia upraw, zwane dalej „ogólnymi warunkami”, stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń (PZU) z jednostkami gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej oraz osobami fizycznymi, zwanymi dalej „ubezpieczającymi”.

2. Ubezpieczającym może być właściciel upraw albo jednostka upoważniona na podstawie odrębnych przepisów do kontraktacji produkcji roślinnej, zwana dalej „kontraktującym”.

3. Kontraktujący zawierając umowę ubezpieczenia

obowiązany jest ubezpieczyć wszystkie zakontraktowane uprawy danego rodzaju. Ubezpieczenie to jest ubezpieczeniem na rzecz osoby trzeciej.

4. Ubezpieczenie na rzecz osoby trzeciej zwane jest dalej ubezpieczeniem powszechnym, a ubezpieczenie za wartość przez właściciela upraw — ubezpieczeniem indywidualnym.

5. Jeżeli z postanowienia nie wynika, że dotyczy cno ubezpieczenia indywidualnego albo powszechnego, dotyczy ono obu rodzajów ubezpieczeń.

6. Właściciel upraw ubezpieczonych w ubezpieczeniu indywidualnym lub powszechnym zwany jest dalej „ubezpieczonym”.

§ 2. 1. Ogólne warunki regulują ubezpieczenie wszystkich upraw, z wyjątkiem:

- 1) upraw leśnych, drzew i krzewów ozdobnych oraz roślin uprawianych pod osłonami (w szklarniach, namiotach, tunelach foliowych i inspektach),
- 2) roślin, poza trawami łąk, wysianych lub wysadzonych na gruntach, które mogą być przeznaczone jedynie pod użytki zielone.

2. Uprawy podlegające ubezpieczeniu ustawowemu mogą być ubezpieczone na podstawie ogólnych warunków w zakresie nie objętym ubezpieczeniem ustawowym.

Zakres ubezpieczenia.

§ 3. 1. Na podstawie ogólnych warunków ubezpieczeniem mogą być objęte rośliny uprawne lub ich plony główne, z tym że w uprawach drzew i krzewów owocowych oraz roślin jagodowych ubezpieczeniem mogą być objęte tylko ich plony.

2. Na wniosek ubezpieczającego, oprócz plonu głównego, może być objęty ubezpieczeniem plon uboczny roślin.

3. Rośliny dwu- lub wieloletnie mogą być objęte ubezpieczeniem tylko w latach ich plonowania.

4. Drzewka i krzewy owocowe w szkółkach mogą być objęte ubezpieczeniem w następnym roku po ich okultacji.

§ 4. Z zastrzeżeniem § 2 na podstawie ogólnych warunków ubezpieczający może ubezpieczyć:

- 1) każdą roślinę uprawną lub jej plon — od skutków gradobicia i powodzi,
- 2) rośliny uprawne jednoroczne, wysiewane lub wysadzone do gruntu w okresie wiosennym, lub ich plony — od skutków przymrozków wiosennych,
- 3) plony tytoniu i warzyw — od skutków przymrozków w okresie lata,
- 4) rośliny uprawne ozime, wieloletnie i trwałe lub ich plony — od ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych,
- 5) plony chmielu oraz w czasie rosznienia słomę lnu i konopi — od skutków huraganu,
- 6) plony tytoniu, ziół i chmielu w procesie technologicznego suszenia — od skutków ognia.

§ 5. Nie ubezpieczone uprawy, uszkodzone przez gradobicie, powódź, przymrozek, huragan lub przez ujemne skutki przezimowania, mogą być objęte ubezpieczeniem indywidualnym od skutków następnych szkód, po uprzednim ich oszacowaniu przez PZU na koszt ubezpieczającego, przy czym może być ubezpieczony tylko plon lub rośliny pozostałe po poprzedniej szkodzi.

§ 6. Za szkody spowodowane przez:

- 1) gradobicie — uważa się szkody spowodowane uszkodzeniem lub zniszczeniem roślin (plonu) przez bezpośrednie uderzenia bryłek lodu, z tym że za szkody w plonie drzew owocowych powstałe przed zakończeniem opadu naturalnego uważa się tylko takie uszkodzenia, które powodują deformację owoców lub całkowitą utratę plonu,

2) powódź — uważa się szkody spowodowane zalaniem terenu w wyniku podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących oraz w wyniku nadmiernych opadów atmosferycznych, a także spływem wód po zboczach lub stokach na terenach górskich (falistych),

3) przymrozki — uważa się szkody spowodowane obniżeniem temperatury powodującym całkowite zniszczenie roślin lub całkowitą utratę części bądź całego ich plonu,

4) ujemne skutki przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych — uważa się szkody spowodowane wymarznąciem, wymoknięciem, wyprzeżaniem, wygniciem roślin w okresie zimy oraz przymrozkami wiosennymi — polegające na całkowitym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie części bądź całego ich plonu,

5) huragan — uważa się liczne szkody spowodowane gwałtowną wichurą; pojedynczą szkodę uważa się za spowodowaną huraganem, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono skutki działania gwałtownej wichury albo rodzaj szkody i jej rozmiary świadczą o działaniu wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s,

6) ogień — uważa się szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile.

§ 7. 1. Ubezpieczenie od szkód spowodowanych przez gradobicie i powódź obejmuje:

- 1) ilościowe ubytki plonów w ubezpieczonych uprawach,
- 2) straty jakościowe w słomie roślin włóknistych, owocach, jagodach, wiklinie, chmielu, tytoniu oraz w przeznaczonych na spożycie nadziemnych częściach warzyw,
- 3) zniszczenie lub zmniejszenie wartości roślin nie plonujących, w szczególności drzewek i krzewów w szkółkach, rozsady roślin i kwiatów itp.

2. Ubezpieczenie od szkód wyrządzonych przez przymrozki oraz ujemne skutki przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych, obejmuje ilościowe ubytki plonów.

3. Ubezpieczenie od skutków huraganu obejmuje ubytki ilościowe i straty jakościowe:

- 1) w plonach chmielu, jeżeli w następstwie huraganu zostały połamane lub pozrywane z przewodników pędy chmielu bądź odłączone od nich kwiaty i szyszki,
- 2) w słomie lnu i konopi w czasie rosznienia, jeżeli słoma została rozwiana bądź zmierzwiona, wskutek czego nastąpiło zmniejszenie jej ilości lub obniżenie wartości.

4. W roślinach wieloletnich ubezpieczeniem objęte są tylko szkody wyrządzone w latach zbioru ubezpieczonych plonów tych roślin.

§ 8. Ubezpieczeniem nie są objęte szkody:

- 1) wyrządzone umyślnie przez ubezpieczonego, a gdy ubezpieczonym jest osoba fizyczna lub jednostka gospodarki nie uspołecznionej — także przez osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za którą ponosi odpowiedzialność,

- 2) spowodowane przez choroby lub szkodniki, chociażby gradobicie, powódź, huragan, przymrozek lub ujemne skutki przezimowania obniżyły odporność roślin na ich działanie,
- 3) powstałe na skutek zalania terenu, które nastąpiło z winy ubezpieczonego wskutek wadliwego działania lub uszkodzenia urządzeń odwadniających, wodociągowych, basenów lub innych podobnych urządzeń,
- 4) powodziowe powstałe wskutek działań wojennych,
- 5) spowodowane zmniejszeniem plonu na skutek gradobicia, powodzi, przymrozków, huraganu lub ujemnych skutków przezimowania, jeżeli stopień zmniejszenia plonu na danym polu nie przekracza 10%, a w tytoniu 8% plonu lub wysadzonej rozsady; jeżeli jednak na polu o powierzchni do 15 ha powstała szkoda całkowita na części pola o powierzchni przekraczającej 10 arów, a na części pola o powierzchni przekraczającej 15 ha na obszarze przekraczającym 50 arów — PZU odpowiada za tę szkodę,
- 6) jeżeli z winy ubezpieczonego niemożliwe jest ustalenie przyczyny lub rozmiarów szkody,
- 7) będące następstwem szkód z lat ubiegłych.

Zawarcie i zmiany umowy ubezpieczenia.

§ 9. 1. Umowę ubezpieczenia indywidualnego zawiera się na wniosek ubezpieczającego.

2. Wniosek o ubezpieczenie powinien określać:

- 1) rodzaj ubezpieczonych roślin,
- 2) rodzaj ryzyka,
- 3) nazwy lub numery pól i ich powierzchnie,
- 4) wydajność roślin lub ich plon z 1 ha,
- 5) ceny jednostkowe.

3. Wniosek o ubezpieczenie powinien obejmować wszystkie położone w danej miejscowości pola zgłoszonej do ubezpieczenia uprawy, należące do ubezpieczającego.

§ 10. PZU stwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia indywidualnego przez wydanie ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia — polisy.

§ 11. 1. W polisie indywidualnego ubezpieczenia określa się rodzaje upraw, ryzyka, od których rośliny uprawne lub ich plony są ubezpieczone, powierzchnie pól lub działek, wydajność roślin lub ich plon z 1 ha, ceny jednostkowe oraz sumy ubezpieczenia upraw dla poszczególnych pól.

2. Podane w polisie wydajność roślin lub ich plon nie mogą być wyższe od przeciętnych plonów uzyskiwanych w danym gospodarstwie, miejscowości, gminie lub rejonie.

3. Podane w polisie ceny jednostkowe nie mogą być wyższe od przeciętnych stosowanych przez społeczne punkty skupu.

4. Jeżeli ubezpieczeniem oprócz plonu głównego objęty jest plon uboczny, we wniosku i w polisie powinna być określona oddzielnie wartość plonu głównego i oddzielnie plonu ubocznego.

5. Przy ubezpieczeniu roślin uprawnych, które dają dwa lub więcej zbiorów w ciągu jednego roku, w polisie powinno być wyraźnie określone, z których zbiorów plony są przedmiotem ubezpieczenia.

§ 12. Umowę ubezpieczenia indywidualnego uważa się za zawartą z chwilą doręczenia ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia; jeżeli dokumentu nie doręczono w ciągu 14 dni od daty otrzymania wniosku o ubezpieczenie (§ 9), umowę uważa się za zawartą z 15 dniem od otrzymania wniosku.

§ 13. 1. Umowa ubezpieczenia powszechnego zawierana jest w formie pisemnej z kontraktującym przy udziale organizacji społeczno-zawodowej rolników. Umowa taka może obejmować swym zasięgiem teren całego kraju bądź też określony teren jednego lub więcej województw.

2. W umowie ubezpieczenia powszechnego określa się:

- 1) rodzaj i zakres ubezpieczenia poszczególnych roślin uprawnych lub ich plonów,
- 2) zasady ustalania odszkodowań i opłacania składek ubezpieczeniowych,
- 3) które z postanowień ogólnych warunków mają być zawarte w dokumencie stwierdzającym umowę kontraktacji.
- 4) obowiązki kontraktującego związane z udostępnieniem placówkom terenowym PZU danych z miejscowości, w której powstały szkody, dotyczących: rodzaju ubezpieczonej uprawy, obszaru każdej plantacji lub ilości zakontraktowanego plonu oraz przeciętnej wydajności lub wartości plonów (§ 21 ust. 1 pkt 2).

3. Dokumentem ubezpieczenia w ubezpieczeniu powszechnym jest umowa kontraktacji z klauzulą o ubezpieczeniu zakontraktowanego plonu, zawarta pomiędzy ubezpieczonym a kontraktującym.

Odpowiedzialność PZU.

§ 14. 1. PZU odpowiada za szkody powstałe tylko w tych uprawach, które zostały wymienione w polisie przy zawieraniu indywidualnego ubezpieczenia. Jeżeli ubezpieczony zastąpił ubezpieczoną uprawę inną uprawą, jest ona objęta ubezpieczeniem tylko wtedy, gdy ubezpieczony powiadomił o tym fakcie PZU przed powstaniem szkody.

2. W ubezpieczeniu powszechnym PZU odpowiada za szkody powstałe w uprawach wymienionych w umowie kontraktacji.

3. W razie zmiany właściciela ubezpieczonych upraw, nowy właściciel wchodzi w prawa i obowiązki wynikające z umowy ubezpieczenia.

§ 15. Jeżeli w umowie ubezpieczenia nie oznaczono późniejszego terminu początku odpowiedzialności, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się:

- 1) w indywidualnym ubezpieczeniu jednostek gospodarki uspołecznionej — od dnia następnego po zawarciu umowy,
- 2) w indywidualnym ubezpieczeniu jednostek gospodarki nie uspołecznionej i osób fizycznych — od dnia następnego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zaplaceniu składki,
- 3) w ubezpieczeniu powszechnym — od dnia następnego po zawarciu umowy.

§ 16. 1. Odpowiedzialność PZU za szkody w poszczególnych uprawach, w okresie trwania ubezpieczenia, rozpoczyna się:

- 1) przy szkodach powstałych wskutek gradobicia:
 - a) w chmielu — od chwili naprowadzenia pędów na przewodniki,
 - b) w owocach drzew owocowych i roślin jagodowych — od chwili uformowania się owoców,
 - c) w rozsadach różnych roślin — od wzejścia rozsady,
 - d) w drzewkach i krzewach owocowych w szkółkach — od następnego roku po ich okulizacji,
 - e) w innych uprawach — od wzejścia roślin wysiewanych do gruntu lub wysadzenia rozsady na miejsce stałe,
- 2) przy szkodach powstałych wskutek powodzi — od wysiewu nasion do gruntu lub wysadzenia rozsady na miejsce stałe,
- 3) przy szkodach powstałych wskutek przymrozków — od wzejścia roślin lub wysadzenia ich do gruntu na miejsce stałe,
- 4) przy szkodach powstałych od ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych — od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia,
- 5) przy szkodach powstałych wskutek huraganu w uprawach chmielu — od chwili naprowadzenia pędów na przewodniki, a w razie szkód huraganowych w słomie lnu i konopi — od chwili rozesiania słomy na miejscu roszenia,
- 6) przy szkodach spowodowanych przez ogień — od chwili rozpoczęcia procesu technologicznego suszenia plonów.

2. Odpowiedzialność PZU za szkody w poszczególnych uprawach kończy się:

- 1) przy szkodach powstałych wskutek gradobicia, powodzi i huraganu — z chwilą zebrania plonów z pola lub złożenia ich w sterty, stogi, kopce albo w budynkach, a przy szkodach wyrządzonych przez huragan w słomie lnu lub konopi w czasie roszenia — z chwilą zakończenia tego procesu, nie później jednak niż w roku ich zbioru,
- 2) przy szkodach będących następstwem przymrozków wiosennych oraz ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych — do dnia 30 czerwca roku zbioru plonów, a przy szkodach będących następstwem przymrozków powstałych w okresie lata — do dnia 10 września roku zbioru plonów,
- 3) przy szkodach spowodowanych przez ogień — z chwilą zakończenia procesu technologicznego suszenia plonu, nie później jednak niż w roku zbioru plonu.

Ustalanie wysokości szkody i odszkodowania.

§ 17. 1. Ustalenie wysokości szkody w ubezpieczonych plonach (roślinach uprawnych) dokonuje przedstawiciel PZU w obecności ubezpieczonego i męża zaufania społeczno-zawodowej organizacji rolników, sołtysa lub pracownika urzędu gminy, z tym że nieobecność zawiadomionego ubezpieczonego nie wstrzymuje ustalenia wysokości szkody. Ustaleń tych przedstawiciel PZU dokonuje opierając się na normach i zasadach stosowanych przez PZU.

2. PZU podejmuje czynności mające na celu ustalenie wysokości szkody w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Przy szkodach wynikłych we wczesnym okresie rozwoju roślin PZU może w ciągu 14 dni od otrzymania zawiadomienia o szkodzie dokonać wstępnego ustalenia wysokości szkody. W tym wypadku ostatecznego ustalenia wysokości szkody PZU dokonuje bezpośrednio przed sprzętem plonów.

§ 18. 1. Wysokość szkody ustala się oddzielnie dla każdego pola, dla plonu głównego oraz dla plonu ubocznego.

2. Od ustalonej wysokości szkody potrąca się koszty, jakie byłyby poniesione przez ubezpieczonego w związku ze sprzętem, omlotem, suszeniem, sortowaniem itp., gdyby szkoda nie powstała.

3. W razie kilkakrotnego uszkodzenia tej samej uprawy w okresie ubezpieczenia, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód.

§ 19. Za podstawę do obliczenia wysokości szkody w ubezpieczeniu indywidualnym przyjmuje się:

- 1) powierzchnię pola, na którym uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone,
- 2) wysokość plonu, jaki byłby osiągnięty, gdyby szkoda nie powstała, nie wyższą jednak niż podana w polisie (§ 11 ust. 2),
- 3) określony w procentach stopień zmniejszenia wydajności lub wartości plonów wskutek szkody, z tym że przy szkodach całkowitych stopień zmniejszenia wartości plonu uzależniony jest od okresu, w którym powstała szkoda,
- 4) cenę jednostkową plonu podaną w polisie, nie wyższą niż cena stosowana przez uspołecznione punkty skupu w dniu szkody.

§ 20. 1. W ubezpieczeniu indywidualnym odszkodowanie ustala się w wysokości szkody, jednak w kwocie nie wyższej niż suma ubezpieczenia podana w polisie.

2. Jeżeli podczas ustalania wysokości szkody okaże się, że wartość przewidywanego plonu przed szkodą jest większa od sumy ubezpieczenia ustalonej dla uprawy na danym polu, to odszkodowanie zmniejsza się o procentowy stosunek sumy ubezpieczenia do wartości przewidywanego plonu przed szkodą.

3. Po powstaniu szkody odpowiedzialność PZU trwa nadal bez pobierania składki dodatkowej do wysokości sumy ubezpieczenia określonej w polisie dla uprawy na danym polu.

§ 21. 1. Za podstawę do ustalania wysokości szkody w ubezpieczeniu powszechnym upraw przyjmuje się:

- 1) powierzchnię pola, na której uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone, z tym że w razie określenia w umowie kontraktacji powierzchni zakontaktowanej lub pomierzonej przez kontraktującego — powierzchnia ta nie może być większa od powierzchni wynikającej z umowy,
- 2) przeciętną wydajność lub wartość plonu określoną przez kontraktującego dla miejscowości, gminy lub poszczególnych ubezpieczonych na podstawie da-

- nych ze skupu co najmniej z kolejnych trzech lat; jeżeli straty szacowane są w okresie, gdy rośliny osiągnęły pełny rozwój, za podstawę do ustalenia wysokości szkody można przyjąć ilość plonu, jaka byłaby osiągnięta, gdyby szkoda nie powstała; ilość plonu przyjęta do ustalenia szkody nie może być jednak wyższa od ilości zakontraktowanej,
- 3) określony w procentach stopień zmniejszenia wskutek szkody wydajności lub wartości plonów, z tym że przy szkodach całkowitych stopień zmniejszenia wartości plonu uzależniony jest od okresu, w którym powstała szkoda,
 - 4) cenę jednostkową plonu, bez premii i potrąceń, stosowaną przez kontraktującego przy skupie (wykupie) zakontraktowanych plonów, a w razie stosowania kilku cen — uzależnionych od klasy, odmiany, standardu itp. — średnią cenę ustaloną przez kontraktującego w porozumieniu z PZU.
2. Odszkodowanie ustala się w wysokości szkody obliczonej w sposób określony w ust. 1 pkt 1—4, chyba że umowa ubezpieczenia powszechnego (§ 13 ust. 1 i 2) przewiduje inne zasady ustalenia odszkodowania.

Prawa i obowiązki stron.

§ 22. Ubezpieczający opłaca składkę według stawek i zasad określonych w obowiązującej taryfie.

§ 23. Przy indywidualnym ubezpieczeniu ubezpieczający obowiązany jest wpłacić do PZU składkę w następujących terminach:

- 1) jednostka gospodarki uspołecznionej — w ciągu 30 dni od daty doręczenia dokumentu ubezpieczenia (polisy),
- 2) jednostka gospodarki nie uspołecznionej i osoba fizyczna — przy zawieraniu umowy ubezpieczenia.

§ 24. W ubezpieczeniu powszechnym składka pobierana jest od należności wypłacanej za każdorazowo kupioną partię zakontraktowanych plonów, obliczonej bez uwzględnienia premii i potrąceń, a w razie szkody — również od kwoty przyznanego odszkodowania.

§ 25. 1. Ubezpieczony obowiązany jest dokonać zasiań (wysadzenia) roślin oraz sprzętu plonów w czasie właściwym dla danej uprawy.

2. Po powstaniu szkody ubezpieczony niezależnie od innych obowiązków wynikających z postanowień ogólnych warunków obowiązany jest w miarę możliwości zapobiegać zwiększeniu się szkody.

3. Ubezpieczony niezależnie od obowiązków wynikających z innych postanowień ogólnych warunków jest obowiązany umożliwić PZU sprawdzenie w każdym czasie ilościowego i jakościowego stanu i wartości ubezpieczonych plonów.

§ 26. 1. O szkodzie w ubezpieczonych uprawach ubezpieczony obowiązany jest zawiadomić na piśmie właściwą terenową jednostkę organizacyjną PZU najpóźniej w ciągu 4 dni od daty powstania szkody.

2. W ubezpieczeniu powszechnym zawiadomienie o szkodzie może być dokonane również zbiorowo. W zawiadomieniu zbiorowym powinny być podane:

- 1) dzień powstania szkody,

- 2) miejscowość,

- 3) nazwiska ubezpieczonych, u których powstały szkody,

- 4) nazwy i obszary uszkodzonych roślin.

3. Jeżeli ubezpieczony zamierza z powodu znacznej szkody zebrać plony przed ich dojrzeniem albo dokonać zabiegów agrotechnicznych na dotkniętym szkodą polu lub jego części, powinien zaznaczyć to w zawiadomieniu o szkodzie.

4. Do czasu oględzin szkody przez PZU ubezpieczony nie może bez zgody PZU zmieniać stanu spowodowanego przez szkodę, chyba że zmiana leży w interesie gospodarczym lub jest niezbędna dla zapobiegnięcia powiększeniu się szkody. PZU nie może powoływać się na to postanowienie, jeżeli w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie nie dokonał jej oględzin; nie dotyczy to szkód powodziowych, jeżeli ustalenie szkody w tym okresie jest niemożliwe.

5. Ubezpieczony przed ustaleniem wysokości szkody przez PZU może dokonać sprzętu uszkodzonych plonów w czasie właściwym dla danej uprawy lub dokonać zabiegów agrotechnicznych, gdy zamierza zastosować uprawę zamienną.

6. W razie sprzętu uszkodzonych plonów lub dokonania zabiegów agrotechnicznych przed ustaleniem wysokości szkody, ubezpieczony obowiązany jest pozostawić w pewnym oddaleniu od granic pola co najmniej 2 poletka z nie zebranymi plonami (roślinami uprawnymi) o powierzchni około 10 m² każde i szerokości nie mniejszej niż 2 m. Na polach większych od 2 ha liczba poletek powinna być nie mniejsza od liczby hektarów uszkodzonej powierzchni. Poletka takie ubezpieczony powinien pozostawić w stanie niezmienionym do czasu ustalenia wysokości szkody przez PZU, jednak nie dłużej niż w ciągu miesiąca od daty wysłania zawiadomienia o szkodzie.

7. W trakcie technologicznego procesu suszenia plonów tytoniu, ziół i chmielu ubezpieczony obowiązany jest do przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.

8. Ubezpieczony jest obowiązany ułatwić PZU wykonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności, rozmiaru szkody i jej przyczyny oraz udzielić żądanych wyjaśnień.

§ 27. Jeżeli ubezpieczony nie dopełni obowiązków określonych w § 25 i § 26 ust. 1, 4, 6, 7 i 8, a niedopełnienie to przyczyniło się do powstania szkody lub miało wpływ na jej rozmiar, PZU może zmniejszyć odszkodowanie o 50%, a w razie rażącego niedbaństwa odmówić odszkodowania, chyba że zapłata całości lub części odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach zasadom współżycia społecznego albo interesom gospodarki narodowej.

§ 28. 1. PZU wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

2. Jeżeli w terminie określonym w ust. 1 wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od wyjaśnienia tych okoliczności. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

§ 29. 1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez PZU roszczenie ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej od-

powiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na PZU do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU wypłacił tylko część odszkodowania, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU.

2. Nie przechodzą na PZU roszczenia przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za które ponosi odpowiedzialność.

3. Jeżeli szkoda spowodowana została nieumyślnie, PZU może w uzasadnionych społecznie lub gospodarczo wypadkach ograniczyć roszczenie albo odstąpić od dochodzenia roszczenia.

4. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, PZU może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu przez PZU odszkodowania, PZU przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

§ 30. 1. Ubezpieczony, który nie zgadza się z ustaleniami jednostki organizacyjnej PZU co do odmowy lub wysokości odszkodowania, może w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia w tej sprawie zgłosić na piśmie żądanie ponownego rozpatrzenia sprawy przez bezpośrednio nadrzędną jednostkę organizacyjną PZU.

2. PZU obowiązany jest w zawiadomieniu poinformować ubezpieczonego o terminie wymienionym w ust. 1 oraz wskazać jednostkę organizacyjną, do której może być wniesione żądanie ponownego rozpatrzenia sprawy. W razie niedopełnienia tego obowiązku termin przewidziany w ust. 1 nie biegnie.

3. Nadrzędna jednostka organizacyjna PZU obowiązana jest w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku rozpatrzyć sprawę i o jej wyniku zawiadomić ubezpieczonego.

4. Ubezpieczony może dochodzić roszczenia również na drodze sądowej bez zachowania trybu, o którym mowa w ust. 1, 2 i 3, jednak nie wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia zgłoszenia roszczenia do PZU.

§ 31. Jednostka gospodarki uspołecznionej podlegająca państwowemu arbitrażowi gospodarczemu może dochodzić roszczenia w drodze postępowania arbitrażowego nie wcześniej niż po rozpatrzeniu roszczenia przez nadrzędną jednostkę organizacyjną PZU, chyba że nie został przez nią zachowany termin określony w § 30 ust. 3.

Postanowienia końcowe.

§ 32. W porozumieniu z ubezpieczającym mogą być wprowadzone do umowy ubezpieczenia postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w ogólnych warunkach. Postanowienia te nie mogą być sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa.

Załącznik nr 2 do obwieszczenia Prezesa Państwowego Zakładu Ubezpieczeń z dnia 12 listopada 1985 r. (poz. 285)

TARYFA SKŁADEK ZA UMOWNE UBEZPIECZENIE UPRAW

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Taryfa składek za umowne ubezpieczenie upraw ma zastosowanie w umowach ubezpieczenia upraw należących do jednostek gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej oraz do osób fizycznych, zawieranych indywidualnie, jak też w umowach ubezpieczenia powszechnego.

2. Stawki taryfowe ustalone są dla ryzyk:

- 1) gradobicia, powodzi, przymrozków — w ubezpieczeniu upraw jednorocznych wysiewanych lub wysadzanych do grantu w okresie wiosennym,
- 2) gradobicia, powodzi, ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków — w ubezpieczeniu upraw ozimych, wieloletnich i trwałych,
- 3) huraganu — w ubezpieczeniu plonów upraw chmielu, lnu i konopi,
- 4) ognia — w ubezpieczeniu plonów tytoniu, ziół i chmielu w procesie technologicznego suszenia.

Ustalanie składki w ubezpieczeniu indywidualnym.

§ 2. 1. Składkę roczną w ubezpieczeniu indywidualnym dla poszczególnych rodzajów upraw lub ich plonów oblicza się przez przemnożenie stawek taryfowych (z dokładnością do 0,1%) przez sumę ubezpieczenia.

2. Sumę ubezpieczenia upraw ustala się na podstawie:

- 1) powierzchni pól lub działek, na których uprawy zostały ubezpieczone, z tym że ubezpieczeniu podlegają wszystkie należące do ubezpieczającego pola uprawy zgłoszonej do ubezpieczenia, położone w danej miejscowości,
 - 2) wydajności roślin uprawnych lub ich plonów z 1 ha, które nie mogą być wyższe od przeciętnych uzyskiwanych w danym gospodarstwie, miejscowości lub rejonie,
 - 3) cen nie wyższych od przeciętnych, przyjmowanych przez uspołecznione punkty skupu.
3. Od stawek taryfowych wymienionych w taryfie składek za ubezpieczenie upraw przysługuje 10% rabatu:
- 1) dla jednostek gospodarki uspołecznionej — w odniesieniu do tych plonów, co do których pomiędzy PZU a właściwą jednostką organizacyjną, w ramach której zrealizowane są tej kategorii gospodarstwa, zostanie zawarte porozumienie przewidujące ubezpieczenie tych plonów we wszystkich gospodarstwach na terenie województwa,
 - 2) dla osób fizycznych i jednostek gospodarki nie uspołecznionej — jeżeli wniosek o ubezpieczenie określonej uprawy zgłoszony został zbiorowo, za pośrednictwem kółka rolniczego lub przodownika kontraktacji i obejmował nie mniej niż 5 rolników uprawiających tę roślinę w danej miejscowości.
4. Tabele stawek taryfowych za ubezpieczenie indywidualne upraw:

A. Tabela stawek taryfowych za ubezpieczenie upraw od gradobicia, przymrozków wiosennych i huraganu

Grupa roślin	Rodzaje roślin uprawnych — plony	Stawki taryfowe (do obliczenia składki w % sumy ubezpieczenia) za ryzyka:			
		gradobicia	przymrozków wiosennych (tylko jednoroczne uprawy jare)	huraganu	razem
1	2	3	4	5	6
Ia	Okopowe uprawiane na korzenie, bulwy, kłącza i cebule, pastewne uprawiane na paszę	1,5	0,5	—	2,0
Ib	Korzeniowe i pastewne uprawiane na nasiona	2,5	1,0	—	3,5
IIa	Ziola uprawiane na korzenie i kłącza	1,5	0,5	—	2,0
IIb	Ziola uprawiane na liście, ziele, kwiaty i nasiona	2,5	1,0	—	3,5
IIIa	Kwiatowe uprawiane na korzenie, bulwy, kłącza i cebule	1,5	0,5	—	2,0
IIIb	Kwiatowe uprawiane na nasiona i kwiaty	3,0	1,0	—	4,0
IVa	Warzywa uprawiane na korzenie, bulwy, kłącza i cebule	1,5	0,5	—	2,0
IVb	Warzywa uprawiane na nasiona (w tym fasola); części nadziemne warzyw uprawianych na spożycie (oprócz warzyw ujętych w grupie IVc)	2,5	1,5	—	4,0
IVc	Owoce warzyw psiankowatych (pomidory, papryka, oberżyna) i dyniowatych (ogórek, melon, dynia, kawon); psiankowate uprawiane na nasiona; rozsady różnych roślin	3,0	4,0	—	7,0
V	Żyto (sporysz, krzyca), pszenżyto, pszenica, jęczmień, owies, proso, gryka, tataraka, kukurydza; trawy uprawiane na nasiona	2,0	0,5	—	2,5
VI	Strączkowe (z wyłączeniem fasoli), oleiste, motylkowe uprawiane na nasiona	2,5	1,0	—	3,5
VII	Len uprawiany na słomę i nasiona	1,5	1,5	0,3*	3,3
VIII	Konopie uprawiane na słomę i nasiona	4,0	1,0	0,3*	5,3
IX	Chmiel	5,6	—	3,8	9,4
X	Wiklina zielona nie sortowana	12,0	—	—	12,0
XI	Owoce drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych	6,0	—	—	6,0
XII	Drzewka, krzewy owocowe i ozdobne w szkółkach	3,0	—	—	3,0
XIII	Tytoń	10,5	1,5	—	12,0

*) huragan w czasie roszenia.

B. Tabela stawek taryfowych za ubezpieczenie upraw od ujemnych skutków przemierzania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych

Grupa roślin	Rodzaje roślin uprawnych — plony	Stawki taryfowe (do obliczenia składki w % sumy ubezpieczenia) za ubezpieczenie od ujemnych skutków przemierzania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych — z tytułu całkowitego zniszczenia roślin lub całkowitej utraty części bądź całego plonu
XIV	Pastewne na paszę, ziola, drzewka i krzewy owocowe i ozdobne w szkółkach, wiklina	5,0
XV	Zboża, trawy i pastewne uprawiane na nasiona, warzywa	10,0
XVI	Oleiste	15,0
XVII	Owoce drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych	20,0

C. 1. Stawka taryfowa za ubezpieczenie wszelkiego rodzaju roślin uprawnych oraz traw łąk kośnych od skutków powodzi wynosi 10,0%.

2. Stawka taryfowa za ubezpieczenie tytoniu i warzyw od skutków przymrozków w okresie lata (do 10 września) wynosi 1,0%.

3. Stawka taryfowa za ubezpieczenie tytoniu, ziół i chmielu od skutków ognia w procesie technologicznego suszenia wynosi 0,3%.

D. Stawki taryfowe, o których mowa w działach A, B i C, mogą być obniżone lub podwyższone w poszczególnych województwach w granicach 50% w razie zniesienia ubezpieczenia powszechnego zakontraktowanych plonów danej grupy roślin; stawki te ustala się z uwzględnieniem oceny ryzyka na terenie danego województwa.

Ustalanie składki w ubezpieczeniu powszechnym.

§ 3. 1. Składkę roczną w ubezpieczeniu powszechnym oblicza się od wartości każdorazowo skupionej partii zakontraktowanych plonów, obliczonej bez uwzględnienia premii i potrąceń, według stawek taryfowych wyrażonych w procentach (z dokładnością do 0,1%).

2. Składkę obliczają i przekazują bieżąco na rachunek PZU jednostki kontraktujące lub instytucje dokonujące wypłat za skupione plony zakontraktowane, z tym że ostateczne rozliczenie następuje w ciągu miesiąca po zakończeniu skupu (wykupu) zakontraktowanych plonów.

3. W razie szkody PZU oblicza i potrąca składkę również od kwoty przyznanego odszkodowania.

4. W razie niepotrącenia składki przy wypłacie należności za skupione plony, jednostka dokonująca wypłat obowiązana jest składkę uiszczyć z własnych środków.

5. Za czynności związane z obliczeniem składki i przekazywaniem jej PZU jednostki dokonujące wypłat pobierają z odprowadzanych sum, na swoją rzecz, prowizję w wysokości określonej przepisami bankowymi.

6. PZU jest upoważniony do kontrolowania prawidłowości obliczania i rozliczania składek oraz terminowości ich przekazywania na podstawie odpowiednich materiałów znajdujących się w jednostkach dokonujących wypłat i jednostkach kontraktujących, a także kontrolowania prawidłowości pobierania prowizji za pobieranie składek.

7. Tabele stawek taryfowych za ubezpieczenie powszechne upraw:

A. Tabela stawek taryfowych za ubezpieczenie upraw od gradobicia, przymrozków wiosennych, powodzi i huraganu

Grupa roślin	Rodzaje roślin uprawnych — plony	Stawki taryfowe (do obliczania składki w % wartości skupionego plonu lub odszkodowań, obliczonej bez uwzględnienia premii i potrąceń) — za ryzyka:				
		gradobicia	przymrozków wiosennych (tylko jednoroczne uprawy jare)	powodzi	huraganu	razem
1	2	3	4	5	6	7
Ia	Okopowe uprawiane na korzenie, bulwy, kłącza i cebule, pastewne uprawiane na paszę	0,7	0,2	0,4	—	1,3
Ib	Korzeniowe i pastewne uprawiane na nasiona	1,1	0,7	0,4	—	2,2
IIa	Ziola uprawiane na korzenie i kłącza	0,3	0,1	0,5	—	0,9
IIb	Ziola uprawiane na liście, ziele, kwiaty i nasiona	0,4	0,2	0,6	—	1,2
IIc	Ziola uprawiane na dostawę ziela otartego i liści z omłotu	0,3	0,1	0,4	—	0,8
IIIa	Kwiatowe uprawiane na korzenie, bulwy, kłącza i cebule	1,0	0,3	0,5	—	1,8
IIIb	Kwiatowe uprawiane na nasiona i kwiaty	2,4	0,4	0,4	—	3,2
IV	1) Owoce warzyw psiankowatych (pomidory, papryka, oberżyna) i dyniowatych (ogórek, kawon, melon, dynia); psiankowate i dyniowate uprawiane na nasiona; rozsady różnych roślin	2,0	2,0	0,4	—	4,4
	2) Pozostałe warzywa	0,6	1,1	0,5	—	2,2
	3) Wszystkie warzywa (pkt 1 i 2)	0,3	1,4	0,6	—	2,8
V	Żyto (sporysz, krzyca), pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies, proso, gryka, tatarska, kukurydza; trawy uprawiane na nasiona	1,0	0,3	0,4	—	1,7
VIa	Strączkowe, motylkowe i warzywa (oprócz warzyw ujętych w grupie IVa) uprawiane na nasiona	1,1	0,7	0,4	—	2,2
VIIb	Oleiste uprawiane na nasiona	0,9	0,7	0,4	—	2,0
VIIa	Len uprawiany na słomę i nasiona	0,5	1,1	0,6	—	2,2
VIIIb	Len uprawiany na włókno	0,3	0,5	0,3	0,1*	1,2

1	2	3	4	5	6	7
VIIc	Len uprawiany na słomę rozsoną	0,3	0,7	0,4	0,1*)	1,5
VIIIa	Konopie uprawiane na słomę i nasiona	2,5	0,1	1,0	—	3,6
VIIIb	Konopie uprawiane na włókno	1,3	0,1	0,3	0,1*)	1,8
VIIIc	Konopie uprawiane na słomę rozsoną	1,6	0,1	0,7	0,1*)	2,5
IX	Chmiel	3,5	—	—	3,5	7,0
Xa	Wiklina zielona nie sortowana i nie korowana	10,5	—	0,4	—	10,9
Xb	Wiklina sortowana	7,3	—	0,3	—	7,6
Xc	Wiklina korowana	5,3	—	0,2	—	5,5
XI	Owoce drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych	2,5	—	—	—	2,5
XII	Drzewka i krzewy owocowe i ozdobne w szkółkach	2,4	—	0,4	—	2,8
XIII	Tytoń	4,6	0,9	0,8	—	6,3

*) huragan w czasie rośnięcia.

B. Tabela stawek taryfowych za ubezpieczenie upraw od ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych

Grupa roślin	Rodzaje roślin uprawnych — plony	Stawki taryfowe (do obliczania składki w % wartości skupionego plonu) za ubezpieczenie od ujemnych skutków przezimowania, łącznie ze skutkami przymrozków wiosennych — z tytułu całkowitego zniszczenia roślin lub całkowitej utraty części bądź całego plonu
XIV	Pastewne, na paszę, zioła, drzewka i krzewy owocowe i ozdobne w szkółkach, wiklina	1,0
XV	Zboża, trawy i pastewne uprawiane na nasiona, warzywa	2,0
XVI	Oleiste	3,0
XVII	Owoce drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych	4,0

C. 1. Stawka taryfowa za ubezpieczenie tytoniu i warzyw od skutków przymrozków w okresie lata (do 10 września) wynosi 0,5%.

2. Stawka taryfowa za ubezpieczenie tytoniu, ziół i chmielu od skutków ognia w procesie technologicznego suszenia wynosi 0,1%.

D. W razie wprowadzenia ubezpieczenia powszech-

nego zakontraktowanych plonów jedynie na terenie rejonu obejmującego jedno lub kilka województw, stawki taryfowe dla grup roślin i ryzyk, o których mowa w działach A, B i C, ustala się na podstawie wyników finansowych ubezpieczenia dla danego rejonu w okresie wieloletnim (co najmniej 5-letnim), w wysokości zapewniającej utrzymanie się szkodowości na planowanym poziomie kalkulacyjnym.